

การเปรียบเทียบอาการปวดระหว่างการให้ยาลดปวด morphine และ pethidine ในผู้ป่วยหลังผ่าตัดคลอดทางหน้าท้อง ที่ได้รับการระงับความรู้สึกแบบทั่วตัว โรงพยาบาลชัยภูมิ

ทิพา ประจักษ์ภูมิ, พย.บ.

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลองโดยมีจุดประสงค์เพื่อเปรียบเทียบอาการปวดระหว่างการให้ morphine และ pethidine ในผู้ป่วยหลังผ่าตัดคลอดทางหน้าท้องที่ได้รับการระงับความรู้สึกแบบทั่วร่างกาย กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้ป่วยหลังผ่าตัดคลอดทางหน้าท้อง ที่ได้รับการระงับความรู้สึกแบบทั่วร่างกาย โรงพยาบาลชัยภูมิ โดยการสุ่มแบบเจาะจง จำนวน 60 ราย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ อุปกรณ์การให้ยา แบบประเมินความปวด ซึ่งประกอบด้วยข้อมูลทั่วไปและข้อมูลการประเมินและการบริหารจัดการความปวด ซึ่งผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยวิสัญญีพยาบาลประจำห้องพักรักษาตัว และลงข้อมูล ระหว่างเดือนพฤษภาคม-กรกฎาคม 2558 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และใช้สถิติอนุมาน ได้แก่ Independent t-test, Chi-square, Fisher's Exact Test

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีอายุระหว่าง 30-34 ปีร้อยละ 41.7, มีการศึกษาระดับอนุปริญญา ปวช./ปวส. ร้อยละ 33.3, ปฏิเสธโรคประจำตัว ร้อยละ 88.3, ครรภ์แรก ร้อยละ 63.3, ส่วนใหญ่อายุครรภ์ 38 สัปดาห์ร้อยละ 21.7, ครรภ์ที่ 2 ขึ้นไป ร้อยละ 36.7, ส่วนใหญ่อายุครรภ์ 37 และ 38 สัปดาห์ ร้อยละ 13.3, ระดับความปวดของกลุ่มตัวอย่าง ที่ต้องได้รับการบริหารจัดการเมื่อรับเข้าห้องพักรักษาตัว 15-30 นาที และการใช้ยาลดปวดทั้ง morphine และ pethidine ไม่มีความแตกต่างกันทางสถิติ

คำสำคัญ : การจัดการความปวด การระงับความรู้สึกแบบทั่วร่างกาย กลุ่มยาระงับความปวด

A comparison of the reduced pain between morphine and pethidine in the cesarean section patients

By the general anesthesia in Chaiyaphum Hospital

Tipa Prungchaiyaphum, CRNA*

Abstract

A quasi-experimental research study compared result of the reduced pain between morphine and pethidine. 60 cesarean section patients by the general anesthesia in Chaiyaphum Hospital from May-July 2015 were random. The instruments for data of pain score at 0-60 min were assessed by the content validity devices. Datas were analyzed using descriptive statistic and inferential statistic.

The result found that the reduced pain patients average age 30-34 yrs. 41.7%, education grade Pre degree 33.3%, no underlying 88.3%, first pregnancy 63.3% and pregnancy 38 wks. 21.7%. The pain levels were management at 15-30 min. there is no statistical significant.

Conclusion : The pain management by morphine and pethidine are acceptable.

Keywords : pain managements, general anesthesia, narcotics drug.

*Certified Registered Nurse Anesthetist

บทนำ

ความปวดเป็นภาวะคุกคามที่เกิดขึ้นกับผู้ป่วย มีผลต่อคุณภาพของชีวิตทั้งร่างกาย สังคม และ จิตวิญญาณและอาจทำให้เกิดภาวะแทรกซ้อน เช่น ทำให้แผลหายช้า ภาวะปอดแฟบ (Atelectasis) ปอดติดเชื้อ (Pneumonia) ระบบหายใจล้มเหลว และ ถ้าเป็นการผ่าตัดบริเวณทรวงอกและช่องท้องจะพบ ภาวะแทรกซ้อนต่อระบบหัวใจ ซึ่งเป็นปัจจัยที่ทำให้ ผู้ป่วยนอนรักษาในโรงพยาบาลนานขึ้น ส่งผลค่าใช้จ่าย ในการรักษาพยาบาลเพิ่มขึ้น สมาคมการศึกษาเรื่อง ความปวดแห่งประเทศไทยได้กำหนดให้ความปวดเป็น ลัญญาณชีพที่ห้าของผู้ป่วยที่ต้องได้รับการประเมิน ติดตาม และบำบัดอย่างถูกต้องเหมาะสม⁽¹⁾ สำหรับการ ผ่าตัดคลอดทางหน้าท้องเป็นการผ่าตัดบริเวณ ช่องท้อง ทำให้กล้ามเนื้อบาดเจ็บ เส้นประสาท ถูกทำลาย ส่งผลให้เกิดอาการปวดอยู่ในระดับปานกลาง ถึงรุนแรงซึ่งสาเหตุการปวดรุนแรงขึ้นจากการไอ เนื่องจากเสมหะคั่งค้าง ผลข้างเคียงจากการให้การ ระวังความรู้สึกแบบทั่วร่างกาย และกลไกการไอ ทำให้กล้ามเนื้อหดตัวและได้มีการจัดการความปวด หลายวิธีทั้งการใช้และไม่ใช้ยาซึ่งการใช้ยาจะ พิจารณาเลือกใช้ยาแต่ละชนิดตามความเหมาะสมกับ ผู้ป่วยและความชำนาญของบุคลากรและนโยบาย ของโรงพยาบาล

หน่วยงานวิสัญญีวิทยา โรงพยาบาลชัยภูมิ ให้บริการการระงับความรู้สึกระยะก่อน ระหว่าง และ หลังให้การระงับความรู้สึก โดยเฉพาะการระงับ ปวดหลังผ่าตัดได้มีการพัฒนาแนวปฏิบัติการประเมิน การปวดในห้องพักรักษาให้ครอบคลุมผู้ป่วยทุกประเภท ทุกวัย เพื่อให้การบริหารจัดการความปวดให้มี ประสิทธิภาพ ผู้รับบริการพึงพอใจ บุคลากรสามารถ ปฏิบัติได้ร้อยละ 100⁽²⁾ แต่ยังไม่มีการศึกษาในการ เลือกใช้ยาชนิดไหนที่จะเหมาะสมในการจัดการ ความปวดในผู้ป่วยผ่าตัดคลอดทางหน้าท้อง บุคลากร จะเลือกใช้ยาตามความเคยชินของแต่ละบุคคล ทำให้มีการใช้ยาหลากหลาย

ผู้วิจัยได้ตระหนักถึงปัญหาดังกล่าว จึงสนใจ ศึกษาวิจัยการใช้ยา Opioid ในการลดปวดในผู้ป่วย ผ่าตัดคลอดทางหน้าท้องระหว่าง morphine และ pethidine ซึ่งเป็นยาที่นิยมใช้ในหน่วยงาน เพื่อนำผล การวิจัยไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน เพื่อพัฒนา คุณภาพการให้บริการ เหมาะสมกับบริบทของ โรงพยาบาลและผู้รับบริการ

วัตถุประสงค์

เพื่อเปรียบเทียบอาการปวดระหว่างการให้ยา morphine กับ pethidine ในผู้ป่วยหลังได้รับการ ระวังความรู้สึกแบบทั่วร่างกาย เพื่อผ่าตัดคลอดทาง หน้าท้อง ที่ห้องพักรักษาโรงพยาบาลชัยภูมิ

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการเปรียบเทียบอาการปวด ของผู้ป่วยหลังได้รับการระงับความรู้สึกแบบ ทั่วร่างกาย เพื่อผ่าตัดคลอดทางหน้าท้อง ที่ห้องพักรักษา โรงพยาบาลชัยภูมิ ระหว่างวันที่ 1 พฤษภาคม - 31 กรกฎาคม 2558

กลุ่มประชากร

เป็นมารดาที่ตั้งครรภ์แรกมีอายุครรภ์ 37-42 สัปดาห์ มารดาและทารกไม่มีภาวะแทรกซ้อน หลังผ่าตัดคลอดทางหน้าท้องได้รับการระงับความรู้สึก แบบทั่วร่างกาย และมีอายุระหว่าง 20-45 ปี การประเมินสภาพผู้ป่วยตามหลักมาตรฐานอเมริกา ASA 1, 2 ตามหลักการประเมินของอเมริกา ผู้ป่วย ไม่เคยได้รับการผ่าตัดทางหน้าท้อง และยินยอม เข้าร่วมในการวิจัยด้วยความสมัครใจ

การตั้งสมมติฐานการวิจัย

การลดอาการปวดผู้ป่วยหลังได้รับการระงับ ความรู้สึกแบบทั่วร่างกาย เพื่อผ่าตัดคลอดทางหน้าท้อง โดยการให้ยา morphine จะลดอาการปวดได้มากกว่า การให้ยา pethidine

นิยามศัพท์

อาการปวด หมายถึง ความเจ็บปวดหลังผ่าตัดในระหว่างที่ผู้ป่วยอยู่ในห้องพักฟื้น ภายใน 1 ชั่วโมง โดยวัดจาก Pain score ≥ 5 โดยการประเมินแบบ NRS, VRS, FLACC

การให้การระงับความรู้สึกแบบทั่วร่างกาย หมายถึงการให้ผู้ป่วยหลับ ไม่รู้สึกตัว ไม่เจ็บขณะผ่าตัด โดยการให้ยาสลบ และควบคุมการหายใจให้ผู้ป่วยขณะผ่าตัด และช่วยให้กล้ามเนื้อคลายตัวเพื่ออำนวยความสะดวกให้แพทย์ผ่าตัดได้สะดวก

การผ่าตัดคลอดทางหน้าท้อง หมายถึง ผู้ป่วยที่มารับบริการผ่าตัดคลอดบุตรผ่านทางหน้าท้องที่โรงพยาบาลชัยภูมิ

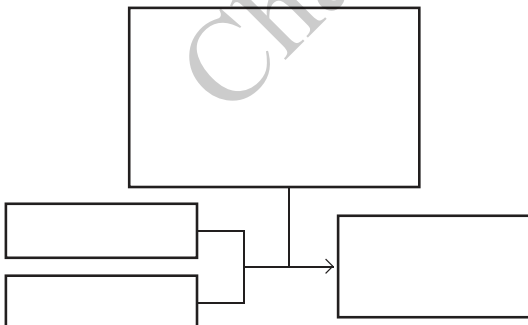
ระดับความรู้สึกตัว (Sedation score) หมายถึง สภาวะผู้ป่วยที่ฟื้นจากการสลบว่าตื่นดี หายใจดี หรือปลุกตื่น หรือปลุกไม่ตื่น ซึ่งจะใช้เป็นเกณฑ์ที่ต้องใช้ประเมินร่วมกับอาการปวด เพื่อพิจารณาประกอบในการให้ยาลดอาการปวด ซึ่งจะต้องมีอัตราการหายใจ > 8 , Sedation score < 2 (ปลุกตื่น)

ยาลดอาการปวดชนิดที่มีอนุพันธ์ของฝิ่น ทั้ง 2 ชนิด จะมีการใช้ขนาดต่างกัน และระยะเวลาการออกฤทธิ์ต่างกัน morphine ขนาดที่ใช้ 0.05-0.2 mg/kg ออกฤทธิ์ 2-4 ชั่วโมง pethidine ขนาดที่ใช้ 0.5-1 mg/kg ออกฤทธิ์ 2-3 ชั่วโมง

ประโยชน์ที่ได้รับ

เพื่อนำผลจากการลดอาการปวดของยา morphine และยา pethidine มาใช้ในการลดอาการปวดในห้องพักฟื้นได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

กรอบแนวคิดการวิจัย

รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบกึ่งทดลอง (Quasi Experiment) เพื่อเปรียบเทียบอาการปวดระหว่างการให้ยา morphine กับ pethidine ในผู้ป่วยหลังได้รับการระงับความรู้สึกแบบทั่วร่างกาย เพื่อผ่าตัดคลอดทางหน้าท้อง ที่ห้องพักฟื้นโรงพยาบาลชัยภูมิ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ หญิงตั้งครรภ์แรก อายุครรภ์ 37-42 สัปดาห์ มารดาไม่มีภาวะแทรกซ้อน อายุระหว่าง 20-45 ปี หลังผ่าตัดคลอดทางหน้าท้องโดยได้รับการระงับความรู้สึกแบบทั่วร่างกาย โรงพยาบาลชัยภูมิ ได้รับการประเมินสภาพตามหลักมาตรฐานของอเมริกา⁽²⁾ ASA1, 2 (ASA1 หมายถึง ผู้ป่วยสุขภาพแข็งแรงไม่มีโรคประจำตัว ASA2 หมายถึง ผู้ป่วยมีโรคประจำตัวระยะแรกยังไม่ส่งผลทำให้ระบบหัวใจและหลอดเลือดเปลี่ยนแปลง) ไม่เคยได้รับการผ่าตัดทางหน้าท้อง และยินยอมเข้าร่วมในการวิจัยด้วยความสมัครใจระหว่างวันที่ 1 พฤษภาคม - 31 กรกฎาคม 2558

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง เป็นการเลือกแบบ (Simple random sampling)⁽³⁾ จำนวนทั้งสิ้น 60 ราย โดยจัดเข้ากลุ่มที่ใช้ยาลดปวด morphine และ pethidine จำนวนกลุ่มละ 30 ราย

เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ใช้แบบสอบถามที่สร้างขึ้นโดยศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 1 ชุด แบ่งออกเป็น 2 ส่วนคือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ประกอบไปด้วยคำถามปลายปิด และปลายเปิดจำนวน 4 ข้อ เป็นข้อความเกี่ยวกับอายุ การศึกษา โรคประจำตัว และข้อมูลการตั้งครรภ์

ส่วนที่ 2 การประเมินความปวด การประเมินระดับความรู้สึกตัว เพื่อนำบริหารจัดการความปวดให้ผู้ป่วยหลังผ่าตัดที่ห้องพักรักษาตัวทุก 15 นาทีครบระยะเวลา 1 ชั่วโมง การประเมินความปวด การวัดระดับความรู้สึกตัวใช้มาตราวัดแบบลิเคิต (Likert Scale)⁽⁴⁾ โดยแบ่งเป็น 5 ระดับโดยแต่ละค่ามีความหมายดังนี้

ไม่ปวด = 0 คะแนน

ปวดเล็กน้อย <3 คะแนน

ปวดปานกลาง = 5 คะแนน

ปวดมาก = 7 คะแนน

ปวดมากที่สุด = 10 คะแนน

การวัดระดับความรู้สึกตัว โดยแบ่งเป็น 4 ระดับ โดยแต่ละค่ามีความหมายดังนี้

ระดับ 0 หมายถึง ตื่นเต็มที่ (Wide awake)

ระดับ 1 หมายถึง ง่วงซึมเล็กน้อย (Drowsy)

ผู้ป่วยตื่นได้ง่าย

ระดับ 2 หมายถึง หลับ แต่ปลุกตื่น (Awake when arouse) หรือในรายที่หลับในระหว่างที่พูดคุย

ระดับ 3 หมายถึง หลับและปลุกไม่ตื่น

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปปรึกษากับผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของภาษา และความครอบคลุมของเนื้อหา (Content Validity) แล้วนำไปปรับปรุงคำถามตามที่ผู้ทรงคุณวุฒิเสนอแนะ แล้วส่งให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาอีกครั้งจนเป็นที่ยอมรับถือว่ามีความเที่ยงตรงตามเนื้อหาแล้วจึงนำไปทดลองใช้ต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำหนังสือขอความร่วมมือจากหน่วยงานวิสัญญีวิทยา และขออนุญาตเก็บข้อมูลเกี่ยวกับอาการและการจัดการความปวดผู้ป่วยหลังผ่าตัดคลอดทางหน้าท้องที่ได้รับการระงับความรู้สึกแบบทั่วร่างกายที่ห้องพักรักษาตัว ใช้เวลาประมาณ 90 วัน เมื่อเก็บแบบสอบถาม ตรวจสอบ แบบสอบถามที่สมบูรณ์นำมาวิเคราะห์ข้อมูลจำนวน 60 ฉบับ

สถิติและการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้ตอบเรียบร้อยแล้วมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลแล้วประมวลผลเบื้องต้นด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป โดยแบ่งการวิเคราะห์ดังนี้

สถิติพรรณนา (Descriptive statistic) ได้แก่ จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สถิติอนุมาน (Inferential statistic) ได้แก่ Independent t test, Chi square test, Fisher Exact test

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ป่วยหลังผ่าตัดคลอดทางหน้าท้อง ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 30-34 ปี ร้อยละ 41.7, มีการศึกษาระดับอนุปริญญา ปวช./ปวส. ร้อยละ 33.3, ปริญญาตรีประจำตัว ร้อยละ 88.3, ครรภ์แรก ร้อยละ 63.3, ส่วนใหญ่อายุครรภ์ 38 สัปดาห์ ร้อยละ 21.7, ครรภ์ที่ 2 ขึ้นไป ร้อยละ 36.7, ส่วนใหญ่อายุครรภ์ 37 และ 38 สัปดาห์ ร้อยละ 13.3, ดังรายละเอียดในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง กลุ่ม MORPHINE และกลุ่ม PETHIDINE จำแนกตามข้อมูลทั่วไป

ข้อมูลทั่วไป	กลุ่ม MORPHINE		กลุ่ม PETHIDINE		p
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
อายุ					0.50*
30-34 ปี	10	33.3	15	50	
25-29 ปี	11	36.8	8	26.7	
<24 ปี	4	13.3	4	13.3	
35-39 ปี	4	13.3	2	6.7	
40-ขึ้นไป	1	3.3	1	3.3	
	$\bar{X} = 6$ SD = 4.3 Min = 1 Max = 11		$\bar{X} = 6$ SD = 5.7 Min = 1 Max = 15		
ระดับการศึกษาสูงสุด					0.302
อนุปริญญา ปวช./ปวส.	13	43.3	7	23.3	
มัธยมศึกษา	7	23.3	12	40.0	
ปริญญาตรี	8	26.7	10	33.3	
ประถมศึกษา	1	3.3	0	0	
สูงกว่าปริญญาตรี	1	3.3	1	3.3	
โรคประจำตัว					0.450
ปฏิเสธ	28	93.3	25	83.3	
อื่น ๆ	2	6.7	2	6.7	
เบาหวาน	0	0	2	6.7	
ความดันโลหิตสูง	0	0	1	3.3	
ข้อมูลการตั้งครรภ์					
ครรภ์แรก	19	63.3	19	63.3	0.247
ครรภ์ที่ 2 ขึ้นไป	11	36.7	11	36.7	0.103

*Fisher Exact Test

ระดับความปวดของผู้ป่วยหลังผ่าตัดคลอดทางหน้าท้องที่ได้รับการระงับความรู้สึกแบบทั่วตัว ทั้งกลุ่มที่ได้รับการระงับปวดด้วยยา morphine และ pethidine มีข้อมูลที่คล้ายคลึงกัน โดยมีค่าเฉลี่ย

ที่นาทีแรก 4.0, และ 4.2, นาทีที่ 15 มีค่าเฉลี่ย 6.5, และ 6.1, นาทีที่ 30 มีค่าเฉลี่ย 5.4, และ 5.3, นาทีที่ 45 มีค่าเฉลี่ย 4.7, และ 4.7, นาทีที่ 60 มีค่าเฉลี่ย 4.6, และ 4.6, ไม่มีความแตกต่างทางสถิติ

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มที่ใช้ morphine และ pethidine จำแนกตามข้อมูลดังนี้

ระยะเวลาที่ประเมินอาการปวด	กลุ่ม MORPHINE		กลุ่ม PETHIDINE		P
	$\bar{X} \pm S.D$	Min-Max	$\bar{X} \pm S.D$	Min-Max	
Pain (นาที 0)	4.0 \pm 2.10	2-9	4.20 \pm 2.28	2-10	.725
Pain (นาที 15)	6.53 \pm 1.43	3-9	6.16 \pm 1.76	3-9	.380
Pain (นาที 30)	5.46 \pm 1.27	3-8	5.33 \pm 1.53	3-8	.717
Pain (นาที 45)	4.76 \pm 1.56	3-9	4.70 \pm 1.31	2-7	.859
Pain (นาที 60)	4.60 \pm 1.45	2-8	4.66 \pm 1.84	3-7	.846

P value (Independent t test)

สรุปผล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบกึ่งทดลอง (Quasi Experimental research) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการลดอาการปวดระหว่างการให้ยา morphine กับ pethidine ในผู้ป่วยหลังผ่าตัดคลอดทางหน้าท้องที่ได้รับการระงับความรู้สึกแบบทั่วร่างกาย กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้ป่วยหญิงตั้งครรภ์แรก อายุครรภ์ 37-42 สัปดาห์ มารดาไม่มีภาวะแทรกซ้อน อายุระหว่าง 20-45 ปี หลังผ่าตัดคลอดทางหน้าท้อง โดยได้รับการระงับความรู้สึกแบบทั่วร่างกาย โรงพยาบาลชัยภูมิ ได้รับการประเมินสภาพตามหลักมาตรฐานของอเมริกา⁽²⁾ ASA1, 2 (ASA1 หมายถึง ผู้ป่วยสุขภาพแข็งแรงไม่มีโรคประจำตัว ASA2 หมายถึงผู้ป่วยมีโรคประจำตัวระยะแรกยังไม่ผลทำให้ระบบหัวใจและหลอดเลือดเปลี่ยนแปลง) ไม่เคยได้รับการผ่าตัดทางหน้าท้อง และยินยอมเข้าร่วมในการวิจัยด้วยความสมัครใจโดยเลือกแบบเจาะจง จำนวน 60 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ยา และอุปกรณ์ให้ยา แบบประเมินความปวด เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม ซึ่งประกอบด้วยข้อมูล 2 ส่วน คือ

ข้อมูลทั่วไป และข้อมูลการจัดการความปวด ซึ่งได้รับการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญ และเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์และประเมินความปวด และให้การรักษาตามหลักเกณฑ์ ระหว่าง วันที่ 1 พฤษภาคม - 31 กรกฎาคม 2558 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพรรณนา ได้แก่ จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและสถิติอนุมาน ได้แก่ Independent t-test, Chi-square Test, Fisher's Exact Test ผลการวิจัยมีดังต่อไปนี้

กลุ่มตัวอย่างมีอายุระหว่าง 30-34 ปี ร้อยละ 41.7, มีการศึกษาระดับอนุปริญญา ปวช./ปวส. ร้อยละ 33.3, ปฏิเสธโรคประจำตัว ร้อยละ 88.3, ครรภ์แรก ร้อยละ 63.3, ส่วนใหญ่อายุครรภ์ 38 สัปดาห์ ร้อยละ 21.7, ครรภ์ที่ 2 ขึ้นไป ร้อยละ 36.7, ส่วนใหญ่อายุครรภ์ 37 และ 38 สัปดาห์ ร้อยละ 13.3 กลุ่มตัวอย่างมีระดับการปวดหลังผ่าตัดในระดับที่ต้องได้รับการบริหารจัดการเมื่อเข้ามาอยู่ในห้องพักรักษา ประมาณ 15-30 นาที

เมื่อเปรียบเทียบการลดอาการปวดระหว่างการให้ยา morphine กับ pethidine ไม่มีความแตกต่างกัน

อภิปรายผล

คุณลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ส่วนมากมีอายุระหว่าง 30-34 ปี ร้อยละ 41.7, การศึกษาอยู่ในระดับอนุปริญญา ปวช./ปวส. ร้อยละ 33.3, สุขภาพแข็งแรงไม่มีโรคประจำตัว ร้อยละ 88.3, อายุครรภ์ 38 สัปดาห์⁽⁵⁾

ระดับอาการปวดของผู้ป่วยหลังผ่าตัดคลอดทางหน้าท้องจะมีระดับความปวดมากที่สุดที่ นาที่ที่ 15 และลดลงตามลำดับ 30, 45, 60 และนาที่แรก มีระดับความปวดน้อยที่สุด ผลการศึกษาสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการจัดการอาการรบกวนหลังผ่าตัดที่ห้องพักรักษา จากสถิติปี 2557 ผู้ป่วยหลังผ่าตัดห้องพักรักษาโรงพยาบาลชัยภูมิพบว่า ร้อยละ 90, ผู้ป่วยมีอาการปวดหลังผ่าตัด และระยะแรกรับที่ผู้ป่วยเข้าห้องพักรักษาจะยังไม่ปวด เนื่องจากยาแก้ปวดที่ให้ในระหว่างผ่าตัดยังไม่หมดฤทธิ์และจะเริ่มปวดในระยะเวลานาทีที่ 15, และ 30, จากข้อมูลดังกล่าวสามารถนำไปเป็นแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการความปวดเพื่อลดความทุกข์ทรมาน ทำให้ผู้ป่วยสุขสบายปลอดภัยจากการให้ยา⁽⁴⁾

ผลการให้ยาลดปวดในผู้ป่วยหลังผ่าตัดคลอดทางหน้าท้อง ระหว่าง morphine และ pethidine ให้ผลไม่แตกต่างกัน ฉะนั้นในการเลือกยาลดปวดอาจพิจารณาปัจจัยอย่างอื่นในการเลือกใช้ เช่น ความถนัดของผู้ใช้หรือมุ่งผลนำอาการที่ไม่พึงประสงค์ของยาแต่ละชนิดมาใช้ประโยชน์แก้อาการรบกวนอื่น ๆ ของผู้ป่วย เช่น ผู้ป่วยมีอาการหนาวสั่นร่วมกับอาการปวด จึงพิจารณาเลือกใช้ pethidine แก้ปวดและหวังผลแก้อาการหนาวสั่นร่วมด้วย⁽¹⁾ เป็นต้น

ข้อเสนอแนะ

ผลจากการวิจัยพบว่า ผู้ป่วยหลังผ่าตัดคลอดทางหน้าท้องที่ได้รับการระงับความรู้สึกแบบทั่วร่างกายที่ได้รับการบริหารจัดการความปวดระหว่าง morphine และ pethidine ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัจจัยอื่น ๆ ที่มีผลต่ออาการปวดหลังผ่าตัด จะได้ทราบปัญหาที่แท้จริงและหาแนวทางการแก้ปัญหาได้ครอบคลุมมากขึ้น

2. จากการศึกษาครั้งนี้สามารถนำความคิดเรื่องปัจจัยเสริมอย่างอื่น เช่น นำอาการที่ไม่พึงประสงค์ของยาแต่ละชนิดมาใช้ประโยชน์แก้อาการรบกวนอื่น ๆ ของผู้ป่วย เช่น ผู้ป่วยมีอาการหนาวสั่นร่วมกับอาการปวด จึงพิจารณาเลือกใช้ pethidine แก้ปวดและหวังผลแก้อาการหนาวสั่นร่วมด้วย

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาและความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจาก ดร.สมหมาย คชนาม ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ สั่งสอน เสนอแนะข้อคิดเห็นต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ รวมทั้งช่วยตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่อง และสนับสนุนให้กำลังใจผู้วิจัยโดยตลอดจนกระทั่งงานวิจัยสำเร็จ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณผู้อำนวยการโรงพยาบาลชัยภูมิ รองผู้อำนวยการฝ่ายการพยาบาล หัวหน้างานการพยาบาลวิสัญญี วิสัญญีแพทย์ ตลอดจนเจ้าหน้าที่แผนกวิสัญญีวิทยาทุกท่านที่ให้ความร่วมมือและอำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูลครั้งนี้ และผู้ป่วยที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทุกท่านที่มีส่วนช่วยให้การวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

เอกสารอ้างอิง

1. วรรณมา สมบูรณ์วิบูลย์, และคณะ. (2540). ตำราพื้นฟูวิชาการวิสัญญีวิทยา. กรุงเทพฯ : บริษัท พีแอลพีจิง จำกัด.
2. ธิดา เอื้อกฤดาภิการ, และคณะ. (2550). วิสัญญีปฏิบัติโดยใช้ปัญหาเป็นแนวทาง. สงขลา : ชานเมืองการพิมพ์.
3. Bart Albert E. (1999). **Basic Statistical Concept**. New Jersey: Prenttice_Hall, Inc.
4. เสาวภา ไพศาลพันธ์. (2557). การพัฒนารูปแบบการดูแลผู้ป่วยหลังผ่าตัด โรงพยาบาลชัยภูมิ. การศึกษาอิสระงานพัฒนาคุณภาพการพยาบาล. โรงพยาบาลชัยภูมิ.
5. ปิ่น ศรีประจิดติชัย. (2549). การรับประทานยาเด็กซ์โตรเมทรอแพนและ/หรืออิโทรดอกลิบก่อนผ่าตัดเพื่อระงับปวดหลังการผ่าตัดผ่านกล้อง. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสุขภาพ. คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ชัยภูมิเวชสาร
Chaiyaphum Medical Journal